

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă,
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparate

Revista apare regulat la 1. și 15. a fiecărei luni afară de lunile de vacanțe Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru	Instituții și Autorități	500 Lei pe 1 an
	Advocați	400 Lei pe 1 an
	Magistrați	300 Lei pe 1 an
	Un număr simplu	20 Lei
	Un număr dublu	30 Lei
	Un număr vechiu	35 Lei

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53.
Telefon 590. Administrația: Str. Regina Maria 34 (Radio Reclame România S.A.)
unde se primesc abonamente și ori ce cereri de adfje. Telefon 630

S U M A R U L :

1. Despre clauza plată în aur sau valoarea aur de *St. Praporgescu*
Consilier la Curtea de Apel, Oradea-Mare.
2. Despre recuzarea magistraților de *Dr. Ig. Bartha*
avocat din Cluj.
3. Abrogarea art. 335 pr. penală din Ardeal de *Gh. H. Chirea*
Preș. Trib. Lugoș, s. II.
4. Art. 45 pr. p. și rolul judeului instructor. Jurisprudența Camerei de acuzare a Curții de Apel Timișoara, cu o notă de *V. M. D.*
5. Rezumate de jurisprudență stabilite de instanțele judecătorești.
6. Serbătorirea unui magistrat . . . de *Dr. Lucian Borcea*
Decanul Baroului de avocați, Sibiu.
7. Informații.

Despre clauza „plata în aur” sau „valoare aur”

Chestiunea aceasta de o deosebită importanță și continuă actualitate, atâta timp cât vor mai dăinui încă consecințele economice, rezultat al marelui războiu, a făcut obiectul unor deosebite preocupări în perioada imediată a acelei puternice zguduiri, când pentru prima oară se punea înaintea instanțelor judecătorești această problemă a clauzei: „plata în aur. (A se vedea deciz. Casație III. Nr. 404/920, Cas. I-a Nr. 699/920, Curtea de Apel Galați Nr. 299/920.)

Nenumărate deciziuni ale instanțelor noastre superioare se găsesc publicate în diferite reviste de drept cu adnotări complete ale marilor noștri juriști, examinând în complexul ei noua problemă, ce se abătea pentru întâiași dată dela marele principiu de drept ce părea până atunci indiscutabil, acela că o convențiune făcută din liberă voință a părților este legea, care le obligă la o executare întocmai.

În adevăr războiul acesta prin deslănțuirea lui uriașă, a rupt echilibrul economic ce exista, iar ca consecință mai importantă a adus devalorizarea monedei în cele mai

multe din țările participante. Legiuitorul nostru înțelegând datoria ce-i incumbă, a căutat a îngrași cât mai neîntârziat deprecierea monetară ce ne era fatală nouă, țară mică și cotropită, și prin legea din 21 Decembrie 1926, asemănătoare celei din Franța din 5 August 1914, a edictat cursul forțat al biletului de bancă, ca o regulă de ordine publică, dela care nimeni nu poate deroga.

Nu mai insistăm asupra diferitelor aspecte sub cari a fost în deajuns discutată problema, în special de regretatul profesor C. C. Arion. Este destul a arăta că în mod constant suprema noastră instanță a hotărât ca în orice obligațiune cu clauza „plata în aur”, debitorul se va putea libera în mod valabil, prin achitarea sumei datorite în bilete de ale Băncii Naționale pe cursul lor legal. Decât aceste deciziuni nu rezolvă în întregime chestiunea, ce se poate pune și sub alte aspecte, deoarece dacă legiuitorul prevăzuse cum se va urma asupra clauzei „plata în aur”, nu prevăzuse în schimb nimic în ceea ce privește sistemul de eludare al legii prin stipulațiuni de plată în alt echivalent, a cărei valoare să fie aur. Același lucru și pentru legiuitorul francez, care în legea menționată nu a prevăzut cursul forțat al biletelor de bancă, decât în convențiunile cu stipulațiunea plata în aur, fără a menționa nimic asupra celorlalte obligațiuni cu stipulațiunea de plată în monede streine, valută forte, mărfuri sau alte valori echivalând aur, și inserate înadins în convențiunile încheiate posterior legii, tocmai pentru a nu cădea în conflict cu o interdicțiune de ordine publică. Chestiunea aceasta deși nu a venit sub acest aspect în discuțiunea instanțelor judecătorești, totuși C. C. Arion (Pandecte I. 1921) atinge și această problemă, arătând dubiul în care se găsește pe motiv, că măsurile excepționale sunt restrictive, dar totuși conchide că se face o aplicațiune exactă a legii, atribuindu-se biletelor de bancă putere

liberatorie pentru orice obligațiune, în oricare monedă s'ar fi stipulat plata.

Cum legea din 21 Decembrie 1916 interesează însăși ordinea publică a Statului, bazată chiar pe un interes național, ea își are aplicațiunea imediată asupra întregului teritoriu al țării, deci și asupra teritoriilor alipite, în cari — în special în Ardeal — nu am văzut nici o aplicațiune a ei, deși stipulațiunile de plată în valori aur se fac continuu. Directoratul General al Justiției din Ardeal de pe vremuri, este drept că a trimis o circulară adresată instanțelor judecătorești sub Nr. 11.500 din 10 Aprilie 1924, prin care invită instanțele Cărților fonduare ca în interesul de a proteja creditul Statului, să nu se mai întabuleze sau să se prenoteze în registrele lor nici o creanță, drept de ipotecă sau alte drepturi, a căror plată va fi exprimată în vre-o monedă streină; ci numai dacă ele vor fi redactate exclusiv în moneda țării, care este singura legală și obligatorie. Dacă această dispozițiune de interdicțiune cu caracter general este luată cu călcarea tuturor drepturilor de competență. Ministerul de Justiție însuși nu are căderea de a lua dispozițiuni interpretative ale legilor, drept rezervat numai puterii legiuitoare, necum acest drept nu a putut fi acordat sucursalei sale din Cluj. Dacă această circulară nu are nici o putere obligatorie pentru cei ce au primit-o, a avut cel puțin darul de a trezi atențiunea judecătorilor asupra problemei destul de arzătoare a stipulațiunilor de plată în valori echivalând aur, discuțiune ce rămâne încă deschisă pentru instanțele noastre judecătorești, în a căror putere suverană intră acest drept de a consfinși sau nu atari obligațiuni.

De aceea am crezut util de a pune la îndemâna tuturor acelora ce nu au avut posibilitatea de a citi interesantul articol al eminentului profesor al facultății de drept din Paris, Dl. Henri Capitant apărut în Nr. 4 din 28 Ianuarie 1926 a revistei „Daloz, recueil hebdomadaire de jurisprudence”, pe care îl dau aproape în întregime în cuprinsul următor:

„Scriind acest scurt articol, nu urmărim de a relua chestiunea discutată cu atâta amploare asupra nulității sau validității clauzei de plată în aur sau în valoare aur, ci numai de a reaminti soluțiunea admisă de jurisprudență, și de a examina validitatea stipulațiunilor, prin care se încearcă de a o eluda.

Se știe că în această perioadă a cursului forțat al biletelor de bancă, tribunalele noastre pronunță nulitatea clauzei inserată într'un

contract încheiat în Franța între francezi și executoriu în Franța, prin care creditorul impune debitorului său obligațiunea de a plăti în aur sau de a plăti în hârtie, dar o sumă socolilă în franci aur. Se exceptează contractele între francezi și streini, pentru care Curtea de Casație nu a admis ca debitorul strein să se prevaleze de cursul forțat al biletului de bancă, refuzând de a executa obligațiunea contractată de a se achita în aur, motivând deciziunea sa din 7 Iunie 1920 (criticată foarte sever de Dl. profesor Ch. Lyon-Caen), pe argumentul că „această convențiune a cărui efect este de a face să între în Franța monedă aur, nu este de loc în contradicțiune cu legea de ordine publică, care obligă pe un creditor de a primi în Franța plata creanței sale în hârtie, având un curs forțat de o valoare legală echivalentă monedei prevăzută în contract”.

Cea mai mare parte a deciziunilor judecătorești se refereau la contractele de închiriere pe lungă durată anterioare războiului și care conțineau o veche clauză de stil stipulând ca plata chiriei sau arendei să se facă în monedă aur și nu în hârtie monedă, bilete sau alte valori fictive și reprezentative a numerarului, a cărui curs forțat dacă s'ar introduce în privința plăților prin vre-o lege sau decret oarecare, chiar în acel caz beneficiarul contractului renunță expres și dela început la avantajul unei atari dispozițiuni, executându-și obligațiunea contractuală.

Observăm dar că dacă în toate aceste cazuri era netăgăduit vorba de clauze impunând plata în aur, deciziunile instanțelor din Paris au declarat deopotrivă nulă și stipulațiunea, autorizând pe debitor de a plăti nu în aur efectiv, dar în bilete de bancă conform prețului stipulat, majorat însă cu diferența pe care aurul și argintul le-ar face asupra hârtiei în momentul plății. De unde dar rezultă că jurisprudența condamnă deopotrivă clauza „valoare aur” ca și clauza „aur”.

Argumentul pe care se sprijină instanțele judecătorești ar putea fi formulat astfel: legile cari au stabilit cursul, au făcut din această, o monedă fiduciară obligatorie, având aceeași valoare liberatorie ca și moneda metalică. Ori stabilirea cursului forțat este o măsură de ordine publică, dela care nu este admisibilă nici o derogare. Cu alte cuvinte înlocuindu-se cursul legal prin cursul forțat, legiuitorul pentru o rațiune de interes public a edictat o ficțiune. Prin această ficțiune el declară că în viitor, chiar dacă valoarea reală a biletului n'ar mai corespunde cu valoarea

lui nominală, totuși diferența această se va considera inexistentă, astfel că în toate tranzacțiunile cari se vor conveni în interiorul țării, biletul de bancă să fie totdeauna prezumat, echivalând aur: O ficțiune este ceva contrariu realității, dar legea are dreptul, atunci când ordinea publică o cere, a recurge și la procedeul ficțiunilor. (Legiuitorul are toate puterile afară de acela, cum spune englezul, de a schimba pe un bărbat în femeie.)

Orice s'ar spune însă, soluțiunea admisă de jurisprudență împiedecă încheierea de contracte pe termen lung. Creditorul temându-se ca diferența între francul aur și acel de hârtie să nu crească în interval, refuză de a se lega pentru o perioadă mai lungă de timp, deoarece suma care-i va fi plătită la scadență nu ar mai avea aceeași valoare ca în ziua în care a fost stipulată. Ne mai putând dar a se garanta în contra schimbului prin o clauză de plată în valoare aur, recurge atunci la expediente, și anume: impune debitorului său obligațiunea de a plăti în monedă străină, lire sterline sau dolari, cari sunt echivalente aur, sau stipulează ca plata să se facă în marfă sau în cupoane de rentă 4% din 1925. (Se știe că în Franța prin decretul din 4 Iulie 1925 care autoriză comisiunea de rentă perpetuă 4% din 1925, s'a prevăzut că dobânzile acestor rente vor beneficia de o garanție de schimb, măsură dictată de interesul pe care l avea Statul francez de a-și procura banii necesari.)

Aceste clauze sunt ele oare valabile? Chestiunea este foarte delicată, căci în primul loc trebuie a ne întreba dacă un creditor are dreptul de a se garanta de mai înainte contra deprecierei biletului de bancă. De aceea pentru a răspunde cu oarecare precizie, trebuie de a examina fiecare din aceste diferite clauze indicate mai sus, pentru a decide dacă ele pot fi valabile inserate într'un contract perpetuat în Franța între conaționali.

a) Clauza de plată în lire sterline sau dolari

Nulitatea unei astfel de clauze de plată într'o monedă străină nedepreciată cum este lira sau dolarul, ne pare indiscutabilă. Căci în caz contrar ar fi foarte simplu de a se eluda interdicțiunea de a stipula o plată în aur sau valoare aur, înlocuindu-se cuvintele franci aur prin acele de lire sau dolari.

Voința legiuitorului de a da biletului de bancă o forță liberatorie egală cu aceea a aurului, ar rămânea fără nici un efect. Căci a stipula lire, dolari sau aur, ar reveni la

același lucru, și atunci cum ar putea fi una licită, când cealaltă este oprită. Și într'un caz ca și în celălalt creditorul se opune unei legi de ordine publică, refuzând a recunoaște aceeași forță liberatorie biletului de bancă ca și a aurului sau dolarului.

b) Clauza de plată în cupoane de rentă 4% din 1925

Aci îndoiala este posibilă. Căci a stipula o plată în cupoane de rentă sau o sumă egală valoarei acestor cupoane, ceea ce în fond și este intențiunea părților, căci evident creditorul nu ține ca să primească însăși cupoanele, această stipulațiune ar părea că nu este contrarie voinței legiuitorului, nu se ține a se crea în țară o dublă monedă, având o forță liberatorie diferită, cum ar fi aurul sau hârtia, căci cupoanele de rentă nu sunt o monedă. Această argumentare se baza mai mult pe o declarațiune făcută jurnalelor pariziene de Dl. G. Bonnet, pe atunci Subsecretar de Stat la prezidenția consiliului, și prin care spunea că poate fi valabilă stipulațiunea dintr'un contract de împrumut că interesele vor fi plătite în cupoane de rentă 4% 1923, că și capitalul va fi rambursat în litluri ale aceleiași împrumut, că clauze de același gen pot fi valabile inserate în oricare altfel de contract, vânzare, închiriere, arendare, etc.

Nouă, continuă mai de parte Dl. Capitani H., ne pare foarte greu de a admite validitatea unor atari stipulațiuni, chiar și'n acest caz. Căci ea nu ar avea alt scop decât de a proteja pe creditor în contra deprecierei biletului de bancă, și de a obliga pe debitor de a plăti o sumă mărită cu această depreciere. Aceasta clauză ar ajunge astfel la același rezultat ca și clauza de plată în monedă străină. Care ar fi diferența între stipulațiunea lire sterline sau cupoane de rentă 4%, când dobânda semestrială a acestei rente se ridică în aceeași măsură cu a cursului lirei? Dacă este permis de a stipula în cupoane de rentă, trebuie să fie tot așa de licit de a stipula și'n lire. Ori am spus mai sus că această a doua ipoteză este cu certitudine nulă, conform întregii jurisprudențe actuale. În același sens un articol din „Revue de Paris“ semnat de Dl. Albert Dreyfus, (Nr. din 15 August 1925), care conchide astfel: „Cum s'ar putea spune că în Franța nu este decât o singură monedă, francul, dacă s'ar admite validitatea clauzelor, făcând să varieze suma de plată după valoarea achizitivă a francului? Argumentul ne pare de nediscutat. Și

dacă totuși ar putea fi criticat, orice obiecțiune s'ar aduce în contra lui, n'ar fi în realitate decât obiecțiune contra însăși sistemului consacrat de jurisprudență actuală, iar noi însușindu-ne acest sistem, am plecat dela un fapt perfect determinat.

c) Clauza de plată în mărfuri

Mai rămâne să examinăm această clauză, astăzi curentă mai ales în contractele de arendare, și prin care arendașul se obligă a plăti la fiecare termen o cantitate oarecare de grâu, produse, fructe, carne, etc., ceea ce evidențiază intențiunea nemărturisită a contractanților de a primi la termen suma echivalentă prețului acelei cantități de mărfuri. (În Sibiu am găsit o fabrică de mașini agricole, care stipulase ca ratele mașinilor vândute micilor cultivatori să-i fie plătite în atâtea măsuri de grâu la fiecare scadență).

Aci însă intențiunea proprietarului este de a se apăra în contra unei eventuale depreciări a biletului de bancă. El nu fixează dela început cifra arendărei, deoarece se teme că această cifră să nu mai reprezinte la ziua fiecărei scadențe aceeași sumă aur, pe care o reprezenta la încheierea contractului. Și fiindu-i interzis de a stipula în aur, stipulează în mărfuri, și prin aceasta caută un mijloc de a scăpa urmărilor pe care jurisprudența o aplică cursului forțat. De unde dar această clauză pare a fi nulă.

Totuși ne pare greu a admite nulitatea. Cursul unor mărfuri nu depinde numai de acel al schimbului, el fiind cele mai adeseori în funcție de producțiunea sau cantitățile disponibile aflate din acele mărfuri. De unde dar putem spune cu drept cuvânt că arendașul nu speculează numai asupra cursului de schimb, așa că suntem la limita între ceea ce este permis și ceea ce este oprit. Ori legile de ordine publică trebuiesc interpretate în sens restrictiv; fiind o derogare dela principiul libertății convențiilor. Legea asupra cursului forțat, înțelege astfel cum o indică jurisprudența, nu interzice creditorilor orice procedeu, prin care ar căuta a evita prejudiciul ce ar putea rezulta pentru ei din cauza devalorizării efective a biletului de bancă, ci numai interzice clauzele cari echivalează o stipulațiune în aur. Celelalte rămân permise, chiar dacă ar fi întrebuițate pentru a îndepărta prohibițiunea. Judecătorul nu are dreptul de a scruta conștiințele; el trebuie să ia actele așa cum i se prezintă lui, și a le considera prin ele însăși. El nu le poate anula pe motivul

că sunt inserate în contracte pentru a fraudă legea, afară de cazul când fraudă este evidentă, incontestabilă.

De aceea credem că aceste clauze de plată în mărfuri sunt valabile, deși până în prezent nu cunoaștem nici o jurisprudență dată asupra validității unor atari clauze.

Dr. profesor Capitani prin acest prea frumos articol prezintă astfel problema în tot complexul ei, dând soluțiuni sigure și logica perfect aplicabilă și'n dreptul nostru, situațiunile fiind absolut identice, cronică în care juriștii noștri vor găsi un bogat material juridic în nenumăratele discuțiuni ce se pot fi, și pentru a căror soluționare vor găsi toate argumentele juridice expuse cu atâta măiestrie de eruditul profesor.

Ștefan C. Praporgescu,

consilier la Curtea de Apel Oradea-Mare.

Despre recuzarea magistraților

Extinderea dispozițiilor din C. Pr. C. R.

În Monitorul Oficial din 20 Decembrie 1925 a apărut legea pentru extinderea dispozițiilor de procedură civilă română din 14 Martie 1900 și a legii judecătorilor de ocoale din 28 Decembrie 1907, privitoare la recuzarea magistraților și în circumscripțiile Curților de Apel din Brașov, Cernăuți, Chișinău, Cluj, Oradea-Mare, Târgul-Mureș și Timișoara.

În urma acestei legi, care în total constă din 3 articole, dela data de 1 Ianuarie 1926 pe tot teritoriul României, privitor la recuzări, există dispozițiuni *unifare*. Legiuitorul și a dat seama de importanța acestei chestiuni și a luat măsura de unificare, fără să mai aștepte unificarea codului de procedură civilă, care va întârzia încă mult.

Cât de binevenită o considerăm ca idee dispoziția de unificare, privitoare la recuzare, atât de nenorocită o găsim soluționarea ei ca lege.

1. Întreaga lege se rezumă a arăta că dela 1 Ianuarie 1926 dispozițiunile art. 274—287 din c. pr. r. precum și dispozițiunile art. 112—115 din legea judecătorilor de ocoale, se aplică și la instanțele judecătorești din circumscripțiile înscrise mai sus. (art. I.)

În art. II legea abrogă art. 59—69 din procedura civilă ardeleană (legea I din 1911) precum și art. 64—74 din pr. pen. ardeleană (legea XXXIII:1896), astfel dispune să se

aplice în ambele proceduri dispozițiuni identice pentru recuzare.

Prin art. III se dispune că legea de față se aplică și cererilor de recuzare în curs de judecată la data promulgării acestei legi.

2. Sub expresiunea de recuzare înțelegem situația în care un magistrat -- ajungând în unele împrejurări bine și strict determinate de norme de drept -- nu poate participa în actele oficiale, prin cari urmează a se decide asupra unei cauze concrete, ce este în curs. Anume, chiar din punctul de vedere al interesului public se pretinde ca persoana judecătorului să nu se expună unei bănueli, sau chiar unei jene de a judeca în unele cazuri.

Magistratul trebuie să fie drept, nepărtinitor. Nepărtinirea însă nu poate avea loc atunci, când judecătorul este *interesat* sau este *preocupat*. Până când însă *a fi interesat* se poate vedea și din unele noțiuni exterioare, pe cel interesat îl exclude deja legea printr'o dispoziție categorică și imperativă; *a fi preocupat* se poate constata numai prin motive bazate pe circumstanțe subiective, cari se cunosc mai mult de către cei din cauză; în acest caz recuzarea se admite numai la cerere. Astfel magistratul poate fi exclus de lege de a judeca, sau recuzat la cererea unei părți.

3. În procedura sumară veche (ardelean), aceste principii n'au fost soluționate.

Procedura pen. ard. (XXXIII:1896), o lege mai modernă, face această distincție, cunoscând *motive de excludere* și *motive de înlăturare* . Aceste cazuri sunt prevăzute de art. 64—76 din capitolul VI.

Procedura civilă ard. (cel mai modern cod de procedură din Europa) cunoaște recuzare *legală* (59) și recuzare în bază de *bănuială, suspiciune* (61).

Cazurile recuzării *legale* le înșiră detaliat, în 6 puncte, arătând că magistratul nu poate proceda în cauza, în care este parte, interesat materialmente, este înrudit, mai înainte a fost reprezentant, a fost martor sau expert, sau în prima instanță a judecat deja în cauză.

În art. 61 legiuitorul privitor la recuzarea bazată pe suspiciune spune numai atât că „la cererea oricărei părți va trebui exclus judecătorul, care este suspicionat bănuț în cauză”. În privința bănuțului art. 61 spune că „este bănuț acel judecător, a căruiepărșimire în urma unor motive, în speșă, poate fi trasă la îndoială în mod temeinic”.

4. Față de cele de mai sus pr. civ. rom. în capitolul XV. dispune despre recuzațiune.

Codul de pr. civ. rom. emană din anul 1900, nici nu poate deci să cuprindă principiile moderne. În art. 274—276 înșiră în mod detaliat cazurile speciale ale recuzării, fără să facă distincție între recuzarea legală și cea admisibilă la cerere. Din contră, în art. 279 spune codul că „judecătorul însă recuzabil va putea lua parte în proces, dacă toate părțile care stau în proces... vor declara... că primesc a l avea de judecător”. Legiuitorul român nici de departe n'a urmărit ținta adevărată a ideii de „recuzațiune”, când n'a admis recuzarea prin puterea legii, de a nu expune pe magistrat unei bănueli din partea litiganților, sau unei jene față de el însuși de a judeca.

5. Pr. civ. rom. indiferent că procesul se judecă la judecătorie ori tribunal, pretinde în art. 281, ca recuzarea să se facă în scris și înaintată prezidentului.

Procedura ard. prevede că la jud. de pace partea nu este obligată să facă nici acțiunea în scris, ea poate fi dată la proces verbal. Iată deci o contradicție, care nu poate fi aprobată; nu se poate înțelege rațiunea „scrisului”, când procesul verbal și așa va fi semnat de parte.

O altă întrebare ni-se pune în privința dispozițiunei că, de ce trebuie recuzarea înaintată prezidentului, când asupra ei nu hotărăște prezidentul, ci „judecata, înaintea căreia s'a propus recuzarea, va chibzui...”

Este surprinzătoare dispoziția alin. ultim din art. 284, care spune: „Judecătorul chemat a judeca o recuzare, e competente a se pronunța asupra-i, de și este și dânsul recuzat”. Adică în anumite cazuri există drept de recuzare, dar fără să existe recuzare.

Nu are nici o rațiune alin. prim al art. 284, care prevede că „recuzarea făcută cu rea credință, în scop de a întârzia judecata, supune pe acela... la despăgubiri...”

În procedura noastră ard. sunt dispozițiuni, prin cari partea ce târăgănește procesul este obligată să plătească cheltuelile de judecată. (Vezi art. 425, 426, 430 și 431.) Afară de dobânzi, sau despăgubiri, ce i-se cuvine celui în drept, altele și așa nu se pot pretinde.

Apoi pentru ce se ascultă concluziunile ministerului public și de ce „nu se admite interogatoriu sau jurământul ca mijloc de dovadă”, și pentru ce nu se face „nici un alt act de procedură”?

Privitor la tranziție nu dispune legea nouă aproape nimic.

Legiuitorul unificării a rămas consecvent și la unificarea dispozițiilor privitoare la recuzare. N'a căutat ce este mai bun și mai modern, ci a găsit de bine să extindă ce a existat în vechiul regat, fără ca să-și dea seama că în provinciile alipite există un cod de procedură civilă și penală modern, și că dispozițiile învechite ale procedurii din vechiul regat nu vor cadra deloc cu cele înaintate ale procedurilor de aci.

Unificare cu furca în permanență.

Ignat Bartha
avocat din Cluj.

Abrogarea art. 335 pr. p. din Ardeal

Articolu 335 pr. p. Ard. stabilește regula că toată procedura probatorie trebuie făcută în fața aceluiași complet.

Că în cazul, când amânarea sau întreruperea a durat mai mult de 8 zile, reluarea dela început a debaterii principale numai atunci se poate omite, dacă dela amânare nu a trecut mai mult ca o lună dacă sunt de față aceiași membri ai instanței și dacă nici unul nu cere repetarea procedurii probatorii.

Executarea acestor dispozițiuni impune existența completelor permanente, ceea ce era admisibil sub imperiu Vechiului regulament de organizare al serviciului interior al instanțelor judecătorești din Transilvania.

Existența completelor permanente o prevede și legea pentru judecarea infractorilor minori, cari în art. 2 și 35 dispune: că judecătorul unic al minorilor va fi desemnat pe timp de 3 ani de Ministerul de justiție, iar Consiliu Tribunalului pentru minori, compus din 3 judecători stabili, va fi desemnat de Președintele Curții de Apel.

Întreg acest sistem al completelor permanente, cât și atribuțiunile de cercetare și judecata a judecătorului unic și completului de 3 judecători în afacerile penale ale minorilor, au fost abrogate prin noua lege de organizare judecătorească, deoarece conform dispozițiilor art. 20 afacerile penale la tribunale nu pot fi judecate de cât de 2 judecători și numai în caz de divergență de 3 judecători.

Că, construirea completelor pentru afacerile penale, contencios administrativ, falimente și când judecă ca instanță de apel și

recurs, sunt în funcțiune de tragerea la sorț a judecătorului unic pentru afacerile civile de prima instanță, iar art. 315 a abrogat din legea pentru judecarea infractorilor minori toate acele dispozițiuni, care dau în atribuțiunea judecătorului unic și a consiliului de 3 judecători drepturile de a cerceta și judeca, și le-a trecut în compelița parchetului, judecătorului de instrucție, camerii de acuzare și tribunalului cu completul constituit din 2 judecători.

Aceste abrogări legea de organizare judecătorească le afirmă în mod categoric prin art. 320, care dispune: ca se abrogă toate legile, decretele legi, ordonanțe și regulamente din orice parte a țării privitoare la numărul circumscripțiile, *compunerea și funcționarea instanțelor judecătorești.*

În acest sens, într'un caz similar, s'a pronunțat Înalta Curte de Casație prin Deciziunea No. 356/10 II 1926 (Jurisprudența Romana No. 7—1926) hotărând că dispozițiunile art. 282 pr. p. româna care prescrie că lista de sesiune a juraților vă servi numai pentru 10 zile, au fost abrogate în mod tăcut prin noua lege de organizare judecătorească și regulamentul la care trimete art. 42 din această lege, regulamentul care în ce privește modul de funcționare al curților cu jurați face parte integrantă din lege, în sensul că sesiunea prelungită de 5 zile poate să funcționeze cu aceeași judecători asesori și jurați trași la sorț din lista întocmită pentru sesiunea ordinară propriu zisa de zece zile.

Aceasta jurisprudența justifică părerea pe care am enunțat-o, că noua lege de organizare judecătorească a abrogat art. 335 pr. p. a. și toate dispozițiunile din legea pentru judecarea infractorilor minori contrarii dispozițiilor din procedura penală română extinse prin art. 315 pe întreg teritoriu țării și deci concluziunea că tribunalele numai au dreptul să constituie complete permanente pentru judecarea afacerilor penale, să facă tragerea la sorț a judecătorului unic pentru afacerile civile de prima instanță, neintroducând în urmă numele tuturor judecătorilor, de a mai repeta întreaga probațiune când întreruperea sau amânarea a durat mai mult de o lună și de a mai judeca prin judecători delegați afacerile infractorilor minori, urmând ca și aceste afaceri să fie repartizate în mod egal la toate secțiunile.

Utilitatea abrogării art. 335 pr. p. a. și extinderea dispozițiilor din procedura pe-

nală română este de netăgăduit de oarece ne mai repetându-se probațiunea se evită cheltuelile pe cari le supoartă Statul, părțile și martori și înlesnește chiar accelerarea judecăților de oarece evită noua serie de amânări pe cari le pot provoca prin lipsa lor, inculpați și martorii (art. 302, 303 pr. p. a.) iar instruirea afacerilor infractorilor minori de către judecătorul de instrucție și judecarea lor de toate secțiunile tribunalelor le asigură o instrucție și o judecată mai bună și mai accelerată.

Lugoj, 1926 Aprilie 25.

George H. Chirea

Președinte Trib. Lugoj secf. II

JURISPRUDENȚA

Camera de punere sub Acuzare de pe lângă Curtea de Apel Timișoara

Interpretarea art. 45, 60, 61, 129 și 137 pr. penală — Când judele instructor este obligat a da ordonanță definitivă în cauzele penale cu care este sesizat — Rolul acestui magistrat ca ofițer de poliție judi. iară — Soluție — Adnotare

Deciziunea Nr. 96—1926

Sedința dela 10 Aprilie 1926.

Președinte: Gh. Antonescu, consilier. Membri: E. Ceaur-Aslan și Gh. Pavelescu, consilieri.

Ministeriul Public: I. Slinghe, procuror general. Grefier: I. Roșca, ajutor grefier.

S'a luat în cercetare opoziția, în termen făcută, de dl procuror general, în contra ordonanței nr. . . . din 30 Martie a. c., prin care dl jude instructor al cab. I, de pe lângă Tribunalul Arad, își declină competența de a da ordonanța definitivă și ordonă trimiterea dosarului dlui prim-procuror, pentru a dispune clasarea afacerii.

În asistența dlui procuror general s'a dat citire, de către dl grefier, opoziției, ordonanței opozate și celorlalte lucrări de dosar.

Dl procuror general a pus concluzii orale, cerând admiterea opoziției, pe baza motivelor acolo indicate.

După aceasta, dnii procuror general și grefierul s'au retras.

C a m e r a

Deliberând asupra opoziției de față: având în vedere că din actele, cuprinse în dosarul cauzei se constată în fapt următoarele:

Primul procuror al Tribunalului Arad cu adresa nr. 418—1926, înaintează judecătorului de instrucție al cab. I, de pe lângă acel Tribunal, dosarul nr. 2681—1925, cuprinzând actele dresate de poliție, în contra femeii Bersoni Elisabeta, bănuită pentru pruncucidere, cu rugămintea de a proceda la cercetări, conform art 45 pr. pen. rom.

Pe baza acestei sesizări, judecătorul de instrucție procedeză în ziua de 3 Februarie a. c. la luarea interogatorului bănutei, iar în zilele următoare, la ascultarea martorilor.

Prin ordonanța din 22 Martie a. c., constatând

că cercetările sunt terminate, dl jude de instrucție dispune trimiterea dosarului la Parchet pentru concluziuni.

Dl prim-procuror, prin rechizitorul definitiv nr. 3915—1925, în lipsă de indicii penale în contra bănutei, dispune trimiterea dosarului dlui jude instructor, cu concluzii de a găsi că nu este caz de urmărire.

Dl jude instructor prin ordonanța nr. . . . din 3 Martie a. c., își declină competența de a da ordonanța definitivă și dispune trimiterea dosarului la Parchet pentru clasare.

Ca motive invocă:

1. Fiind sesizat de Parchet pentru a face cercetări conf. art. 45 pr. pen. rom., a lucrat ca ofițer de poliție judiciară și ca atare Parchetul primind dosarul cu actele de instrucție dresate în cauză, trebuia să claseze afacerea, fără a o mai trimite cu rechizitor definitiv.

2. Circulara dlui procuror general, Nr. 375—1926, din care rezultă că în astfel de cazuri nu e nevoie decât de o deciziune de clasare a Parchetului, căci neexistând un rechizitor introductiv al Parchetului, judecătorul de instrucție nu poate da ordonanța definitivă.

3. Jurisprudența Camerei de punere sub acuzare de pe lângă Curtea de Apel Timișoara, care ar fi în acest sens.

Având în vedere și motivele invocate de dl procuror general, în opoziția sa și anume:

1. La acțiunea publică *in rem*, prevăzută de art. 45 pr. pen. rom. și asupra căreia instrucția a făcut cercetări; clasarea nu se face decât prin rechizitor definitiv de clasare, urmat de ordonanța definitivă.

2. Ordinul Parchetului general No. 375/1926 ca și jurisprudența Camerei de acuzare sunt cu totul contrare celor afirmate în ordonanță.

Având în vedere că în privința instrucției, ce este chemat a o face un judecător de instrucție, doctrina face distincțiunea următoare:

1. Când este sesizat de Parchet pentru a proceda la cercetări (art. 45 pr. pen. rom.) fără a i se indica persoana infractorului, ci numai un fapt penal denunțat, el lucrează ca ofițer de poliție judiciară, făcând o instrucție *in rem* și căutând să stabilească elementele constitutive ale infracțiunii, cum și indicii pentru descoperirea autorilor ei, pentru a da astfel posibilitate Ministerului Public, de a deschide sau nu acțiunea publică.

2. Când este sesizat, fie de cel vătămat, care se constituie parte civilă (art. 60 pr. pen. rom.) fie printr'un rechizitor introductiv al Parchetului (art. 61 pr. pen. rom.) indicându-se persoana inculpatului cum și faptul penal ce i se pune în sarcină.

În acest caz, judecătorul de instrucție este într'adevăr investit cu atribuția sa de judecător, acțiunea publică este pusă în mișcare și instrucția ce se face devine o instrucție *in personam*, îndreptată în contra persoanei arătate în rechizitor.

Având în vedere că deosebirea dintre aceste două ipoteze este că, în prima se indică numai faptul penal, iar în a doua persoana în contra căreia urmează a se face instrucția, cât și faptul penal ce i se împută.

Având în vedere că este indiferent dacă aceasta determinare se face printr'o simplă adresă, întrucât nu după titlul actului ci după conținutul său urmează a fi el calificat.

Având în vedere că odată investit cu acțiunea publică și procedând la cercetări, judecătorul de Instrucție potrivit disp. art. 128 și urm. și 137 pr. pen., nu se mai poate desinvesti, decât printr'o ordonanță definitivă.

Având în vedere că deși Jurisprudența Inaltei Curți de Casație este în senzul că, ca judecătorul de Instrucție sesizat de Procuror de a proceda la cercetări conform art. 45 pr. pen. rom., *ipso-facto*, a fost investit cu acțiunea publică și el procedând la cercetări nu mai poate fi deinvestit de acțiunea publică, decât printr'o ordonanță definitivă (Cas. II 326/926, 1564/923), inclinăm totuși în senzul doctrinei, pentru următoarele considerațiuni:

1. Conform principiilor din procedura penală acțiunea publică o pune în mișcare procurorul, cu singura excepție, relativă la cazul de flagrant delict, când o poate pune în mișcare și judecătorul de instrucție și la cazul când partea vătămată se constituie parte civilă, caz când o pune aceasta în mișcare.

2. Nu se poate considera ca pusă în mișcare acțiunea publică, cât timp nu se indică persoana infractorului și faptul penal care i se impută.

Ori, în cazul cercetărilor conform art. 45 pr. pen., cât timp procurorul nu face aceste din urmă indicații, evident nu poate fi vorba de o acțiune publică deschisă.

Având în vedere că în speșă, după cum rezultă din conținutul adresei, prin care primul-procuror a sesizat pe judecătorul de instrucție, se indică atât persoana în contra căreia urma să-și îndrepte cercetările judecătorul de instrucție, cât și faptul penal de care era bănuită.

Că, așa dar, aceasta adresă cuprinde toate mențiunile esențiale ale unui rechizitor introductiv și urmează a fi considerat ca un afare act.

Considerând, că de altminteri și judecătorul de instrucție l'a considerat ca afare, întrucât a procedat la luarea interogatorului bănuitei.

Așa fiind, judecătorul de instrucție sesizat prin aceea adresă a fost investit cu acțiunea publică și procedând la cercetări, pe baza textelor de lege din pr. pen. rom. mai sus menționate, nu se mai putea desinvesti, decât printr'o ordonanță definitivă.

În privința ordiului d-lui procuror-general, cum și a jurisprudenței acestei camere, invocate în ordonanța d-lui jude-instructor, ele au cu totul alt sens, decât acel ce d-sa îl indică.

Pentru aceste considerente, redactate de d-l consilier E. Ceaur-Aslan:

C a m e r a :

În numele legii, în unire cu concluziunile d-lui Procuror-General

D e c i d e

Admite opoziția făcută de d-l Procuror-general în contra ordonanței No. ... din 30 Martie 1926, dată de d-l jude-instructor al Cab. I., de pe lângă Tribunalul Arad. Reformează în totul aceea ordonanță și în consecință dispune înaintarea dosarului d-lui jude-instructor, pentru ca pe baza rechizitorului definitiv No. 3915/1926, dat de Primul-Procuror al Tribunalului Arad, și în virtutea art. 129 și urm. din pr. pen. rom., să procedeze la darea unei ordonanțe definitive.

Dată și pronunțată în ședința Camerei dela 10 Aprilie 1926.

Adnotare. Decizia Camerei de Acuzare a Curții de Apel Timișoara pe care o publicăm mai sus prezintă importantă, căci pune la punct chestia mult desbătută în Vechiul Regat între rolul judeului instructor ca ofiter de poliție judiciară și acel de magistrat instructor. Soluția Camerei de Acuzare este perfect juridică și rezolvă motivat chestiunea. Ne pare rău că nu avem în extenso ordonanța prin care judele instructor își declină competența în speșă sau mai bine zis refuză a-și spune cuvântul într'o afacere penală, cu care a fost sesizat în regulă de procuror, care mănuește acțiunea publică și unde conform cu legea era obligat să se pronunțe. În general, cum bine observă Camera, când judele este investit de procuror cu cercetări conf. art. 45 pr. p., după ce a strâns probele, înaintează rezultatul procurorului. Acesta poate clasa afacerea printr'o simplă încheere, fără a mai întoarce dosarul judeului instructor, trimițându-l spre observare Parchetului general. Cum Parchetul general de multe ori poate întoarce dosarul procurorului de tribunal cu diferite îndrumări, este stabilit în practică ca procurorul tribunalului să dea un rechizitor definitiv de clasare. Acest rechizitor reprezintă dreptul procurorului de exercițiu al acțiunii publice. El trebuie luat în considerare de judele instructor, care trebuie să-și spună cuvântul printr'o ordonanță definitivă (art. 58, 61 și 28 pr. p.) la fel sau nu, cu concluziile procurorului.

Nu insistăm asupra ordonantei declinatorie de competență a judeului instructor din speșă, pentru că este un non sens. Procurorul ca unul ce exercită acțiunea publică, știe ce are de făcut, putând clasa afacerea printr'o simplă încheere motivată, pe a sa răspundere; ori printr'un rechizitoriu definitiv larg motivat, caz când — cum spuneam — judele instructor este dator să dea ordonanța definitivă, care *neopozată* are darul că stinge în acea cauză definitiv orice urmărire penală.

Din conținutul deciziunii de mai sus pare, că pentru unii judecători de instrucție din Ardeal, nedeprinși încă pe deplin cu aplicarea aci a procedurii penale române, ar exista o nedumerire ce privește înțelesul cuvântului „rechizitor”. Trimitem pentru lămuriri la volumul nostru „Pr. pen. română adnotată” pag. 93 și următ. în sensul că rechizitorul este o adresă prin care procurorul investeste o instanță cu instruirea sau judecarea unei afaceri penale. În speșă, ce a făcut procurorul decât să investească cabinetul de instrucție

lămurind că „în afacerea” în care a făcut cercetări conform art. 45 pr. p. nu se găsesc probe de vinovăție contra presupușilor bănuși și deci e locul să se declare închisă afacerea, etc.

Aplicarea unei legi noi pentru Ardeal cum este pr. penală română intrată în vigoare aci abia dela 1 Sept. 1925, are nevoie de o cât mai largă discuție după cazuri. Deaceea publicăm cât de multe spețe, a căror rezolvare profită mult Parchetelor și judecătorilor de instrucție deprinși cu sistemul pr. penale maghiare scoase din vigoare.

V. M. D.

REZUMATE DE JURISPRUDENȚE

Tribunale

Practica ilicită a advocaturei. Art. 54 legea avocaților, art. 104 l. j. militare și apărătorii înaintea Cons. de război. Ordonanță prezidențială. Aprecere. Respingere.

Ordonanță. Noi, Prim Președintele Tribunalului Sibiu.

Văzând adresa Nr. 162—1925 b. a. a baroului local prin care potrivit art. 54 din legea avocaților cere a se constata contravențiunea imputabilă învinutului Emil Russo-Cruțescu, Colonel-brigadier în retragere care practică avocatură ilicită înaintea Consiliului de război Sibiu ordonându-se închiderea biroului de avocatură ce are instalat la domiciliul său din Sibiu, la Hotelul Boulevard.

Având în vedere că fiind citate părțile și anume: învinutul, decanul baroului și Dl Prim Procuror în concluziuni, din desbaterile lor a rezultat următoarele:

Învinutul Emil Russo a recunoscut că într'adevăr este apărător militar, fiind angajat în mod constant de unii din justițiabilii consiliului de război, având dreptul la apărarea lor potrivit art. 104 din codul justiției militare care îi conferințește acest drept, și care dispozițiune a și determinat consiliul a-l înscrie în tabloul apărătorilor consiliului de război încă dela August 1925.

Având în vedere că potrivit art. 103 și 104 c. justiției militare, acuzatul își poate lua de apărător pe oricine va voi dintre militari în serviciul activ, sau retragere, cum și dintre avocați, dispozițiuni perfect asemănătoare aceleia din art. 320 proc. penală română și care acordă aceiași favoare acuzatului atunci când se prezintă în fața curților cu jurați, lăsând astfel acuzatului asupra căruia planează gravitatea unor fapte de o deosebită importanță și ce au drept consecință pedepsele cele mai mari să aibă posibilitatea a-și face o apărare cât mai complectă — neîngrădită de nimic în alegerea mijloacelor de apărare pentru a-i de puțința de a justifica fapta sa și să triumfe astfel nevinovăția sa.

Considerând că este a se face o mare distincțiune între dreptul sfânt al apărării acuzatului înaintea instanțelor excepționale, ce se referă mai mult la un interes social drept neincadrat de nici o condițiune prevăzută astfel de legiuirile tuturor țărilor și din toate timpurile, și între acel drept profesional de avocat reglementat de legea avocaților în interesul

mare de pretențiune a justițiabililor spre a nu fi înduși în eroare de persoana necunoscătoare a marelui înaintea instanțelor de drept comun unde primează în primul loc interesul salvagărdării dreptului formal și material, pentru a asigura o unitate și o siguranță de drept cât mai perfectă ce formează însași temelia organizării unui Stat.

Că plecând astfel de la aceste principii absolut distincte trebuie a pune o linie de demarcațiune între apărarea liberă și necondiționată a unui acuzat ce se află sub puterea celor mai grave învinuiri, și care solicită numai înlăturarea culpabilității lui prin cuvântul, talentul și experiența persoanei alese ca apărător și între reglementarea profesiunii de avocat prin cerința anumitor condițiuni și titluri, aptitudini profesionale și alte calități prevăzute și specificate anume de legiuitor, condițiuni ce au fost crezute indispensabile încă din timpurile mai vechi, căci chiar de prin secolul al XVI se găsește o ordonanță a lui Francisc I. Regele Franței, prin care se reglementează condițiunile și postul avocaților în ședințe. — Ca și la noi mai înainte de legea aceasta din 1925 era reglementată și organizat corpul de avocați, organizare care totuși nu a împiedecat niciodată oficiul de apărător lăsat la libera alegere a acuzajilor aflați înaintea juraților și a consiliilor de război, tocmai pentru a nu se nesocoti principiul mare al dreptului sfânt al apărării, a cărui aparițiune o găsim concomitent cu însași justiția de la începuturile ei cele mai vechi, — se spune chiar de Egipteni, — însă perfect dovedit de la romani de unde dar deducen cu toată certitudinea că și art. 123 din noua lege a avocaților n-a putut abroga dispozițiunile ce reglementează apărarea acuzajilor înaintea jurisdicțiunilor excepționale a juraților și consiliilor de război, și deci dispozițiunea art. 104 și în codul justiției militare, sunt și rămâne în vigoare avându-și aplicațiunea lor întreagă și pe mai departe.

Considerând că această a fost, și interpretarea dată de Inalta Curte de Casație secția II-a care prin deciziunea Nr. 2486 din 20 Octombrie 1924 a respins recursul baroului din Constanța în procesul Col. Ionescu Dobrogeanu pentru faptul de a fi pledat constant în fața instanțelor militare, fapta imputată și astăzi colonelului în retragere Emil Russo, care figurează în această calitate de apărător militar încă de la 1925 de când a fost înscris de consiliul de război al corpului VII Armată fiind de atunci sub controlul și privegherea exactelor îndatoriri de apărător militar, a acestor instanțe cărora la incumbă această însărcinare.

Considerând că neputându-se imputa numitului învinuit, culpa exercitărei profesiunii de avocat urmează a se respinge cererea formulată de barou pentru închiderea biroului ilicit de avocatură și intrucât cererea se referă și la penalitățile prevăzute de art. 53 din l. avocaților, urmează a se trimite dosarul Parchetului pentru a dispune cele legale.

Pentru aceste motive pe baza art. 54 l. avocat. și art. 66 din proc. civ. ardeleană

Ordonăm

Se respinge prezenta cerere formulată de baroul Sibiu, pentru, a se închide biroul de avocatură ilicită a învinutului Emil Russo.

Data în camera de consiliu azi 18 Martie 1926.
Prim Președinte: (ss.) St. Praporgescu.

Curtea de Apel

Onorar advocațial. — Stabilirea lui după noua lege pentru org. și unificarea corpului de avocați (Art. 41) Art. 123 din legea avocaților a abrogat dis. art. 18 al legii 54 din 1912. La stabilirea cheltuielilor advocațiale, instanța judecătorească, trebuie să stabilească în prealabil starea de fapt care să justifice motivele pentru care a fixat onorariul la o anumită sumă de bani, și apoi în drept să justifice luarea unor asemenea dispozițiuni.

Art. 41 din legea pentru organizarea și unificare corpului de avocați publicată în „Monitorul Oficial” Nr. 251 din 21 Februarie 1923, regulând competențe instanțelor de judecată în materie de onorar advocațial, dispune că pentru onorariile datorite conform convențiunii, sau în lipsa ei conform tarifului întocuit de Consiliu general, — avocatul are dreptul a chema în judecată pe debitor înaintea instanțelor Judecătorești ale domiciliului avocatului.

Potrivit art. 123 din legea adv., orice legi, regulamente și dispozițiuni de orice natura din întreg teritoriul României, privitoare la avocați și în vigoare la promulgarea legii, abrogându-se; rezultă neîndoios că și dispozițiuni privitoare la avocați.

Față cu dispozițiunile de ordine publică ale legii avocaților din 21 Februarie 1923, care regulează competența materială a instanțelor de judecată în ce privește stabilirea onorariului, rezultă de asemenea că cererea pentru stabilirea de onorar advocațial, în baza art. 41 din această lege, să fie înaintată instanțelor ale domiciliului său, pentru a se judeca în contradictoriu. (C. Apel Tg.-Mureș. n. c. I. 1989/924. Pres. Bersan. C. J. No. 3/III/926).

Testament reciproc. Art. 1248 c. civ. austriac. Substituțiune fideicomisară. — Condițiunile ce trebuie îndeplinite spre a fi o substituțiune fideicomisară, ea trebuie să cuprindă o îndoită liberalitate având de obiect aceleași bunuri, făcute în folosul a 2 persoane diferite *instituitul și substituitul*; ca aceste libertăți să fie legate între ele printr'o trecere de timp — *tractus temporis*; — ca dispozițiunea să stabilească între aceste persoane o ordine succesivă în așa mod ca al II-lea gratificat să moștenească pe cel instituit în urma morții acestuia și în fine ca dispoziția să cuprindă sau să reiasă pentru cel gratificat, obligațiunea de a păstra și remite bunurile substituitului.

Că, în speță, după ce mai întâi consoji Lazăr și Stana Tohănean, și-au instituit reciproc legatari universali asupra bunurilor comune (prin testament reciproc), asupra cărora ambii soți aveau drept egal de proprietate și după ce au restrâns pe copii la părțile oficioase, prin punctul 4 din testament, în intențiunea părților a fost a ca întreaga avere a părților din momentul facerii testamentului, să se transmită după moartea ambilor soți, copiilor în părți egale cum prevede dispozițiunile acestui punct.

Că, fiecare din soți, fiind instituit reciproc succesor asupra porțiunii averii celui ce va deceda mai întâi, — testatorii au dispus o substituțiune fideicomisară în favoarea copiilor ambilor testatori.

Decedând soțul, și soția sa declarându-se de erede în baza testamentului, nu avea asupra acestei averi decât uzufructul pe tot timpul vieții ei, fiind deci obligată prin însăși natura substituțiunii a păstra

și remite intactă copiilor averea primită dela defunctul ei soț. (C. Apel Tg.-Mureș n. c. I. 639/923. C. J. III/926).

...

Divorț. Litispendență. Art. 180 pct. 5 combinat cu art. 674 din pr. civilă, relativ la disp. art. 102 al legii XXXI. din 1894. Prin derogare dela principiile litispendenței, art. 674 pr. civ., în materie de divorț, prevede în mod precis că tribunalul trebuie să stabilească pensiuena prin decusul care ordonă separarea de pat și masă, pronunțându-se și asupra dispozițiunilor conexe menționate în art. 102 al legii XXXI din 1894; — iar aliniatul ultim al art. 674 pr. civ. prevede lămurit că acest articol este aplicabil și dacă asupra întreținerii femeii, a plasării și întreținerii copiilor, a decis deja o judecătorie sau o autoritate tutelară înainte de intentarea acțiunii, sau înainte de cererea de conciliațiune preventivă.

Că dar, în speță, față de situațiunea de fapt, tribunalul era îndatorat să constate că nu poate fi vorba de litispendență și că deci nu era cazul de a face aplicațiunea art. 180 pct. 5 din pr. civ.; că ne procedând așa, Curtea a trebuit să constate cu drept, că tribunalul numai cu călcarea regulilor de procedură prescrise de art. 674 pr. civ. — a pronunțat încheerea prin care a declarat stinsă procedura în ce privește cerere de întreținere a femeii și că această cerere nefiind legitimată, Curtea a trebuit să o casese și să restituie dosarul, pentru ca tribunalul să se pronunțe lămurit asupra admiterii sau neadmiterii cererii, cu atât mai mult cu cât în speță tribunalul trebuia să constate că reclamanta, o asemenea cerere de întreținere provizorie, nu a făcut încă prin acțiune și nici verbal înaintea tribunalului, până la pronunțarea încheerii de mai sus. (Curtea de Apel Tg.-Mureș din 10 Martie 1954. Președinte A. Bersan, Alex. Ballan, raportor.)

Notă. Speța rezolvată mai sus de Curtea de Apel Tg.-Mureș, în mod foarte juridic, a fost următoarea:

Reclamanta a intentat acțiune de divorț, înaintea tribunalului Ibașfalău, contra soțului său, cerând în baza art. 80 pct. a), b), c) al legii XXXI din 1894, desfacerea căsătoriei din vina părâtului și obligarea acestuia la plată de pensie alimentară *definitivă* de 200 lei lunar și spelele procesului.

Tot reclamanta, — dar mai înainte de intentarea acțiunii de divorț amintită mai sus, — a intentat și înaintea Judecătoriei din Mediaș, o cerere de pensie alimentară provizorie contra soțului său, care fiindu-i respinsă, a fost atacată cu apel.

În tot timpul procesului de divorț, și până la pronunțarea încheerii (trib.) atacate cu recurs — reclamanta nu a cerut nici în scris nici verbal înaintea tribunalului *pensie de întreținere provizorie*.

Iar prin încheerea de mai sus, adusă de tribunal în ziua de 30 Ianuarie 1924, — după ce aceasta a dispus asupra separării de pat și masă și asupra pensiei de întreținere a copilului minor, — în partea ultimă a acestei încheeri și în baza art. 180 pct. 5 pr. civ., a declarat stinsă procedura în ce privește cererea pentru întreținere femeiască.

Tribunalul a găsit că, între — cererea de pensie alimentară provizorie intentată de reclamantă la Judecătoria Mediaș și cererea din acțiunea de divorț de a i-se acorda pensie de întreținere femeiască, — există litispendență.

Și deci excepția dilatorie ridicată de părât în baza art. 180 pct. 5 pr. civ. care prevede cazul de litispendență, — pe care părâtul o poate opune oricând când este vorba să fie chemat în judecată pentru același obiect și cauză de aceeași parte la instanțe diferite (Art. 147 pr. civ.), — fiind admisă a dispus prin încheerea adusă asupra separării de pat și masă, și stingerea în ce privește cererea de întreținere femeiască.

Această încheere fiind atacată cu recurs la Curte, — a fost casată, — și s'a dispus trimiterea dosarului tribunalului Ibașfalău, să se pronunțe asupra acordării sau neacordării pensiei alimentare, potrivit art. 674 alin. ultim din procedura civilă.

Într'adevăr, prin derogare dela normele generale, în materie de divorț, referitor la pensie de întreținere a femeii și asupra așezării și întreținerii copiilor, tribunalul trebuie să stabilească asupra lor, prin încheierea care ordonă separarea de pat și masă, chiar dacă asupra întreținerii femeii, a plasării și întreținerii copiilor a decis deja o judecătorie, ca în speță sau o instanță tutelară. Aliniatul ultim art. 674 pr. civ., este categoric în această privință.

Deci, în materie de divorț, deși e vorba să fie cineva chemat în judecată, pentru același obiect și cauză, de aceeași parte la instanțe diferite, n'avem litispendență, prin derogare dela principiile generale ale acestei materii, cum foarte bine a decis Curtea de Apel Tg.-Mureș. (C. j. n. III/926.)

Drept Succesoral. Subordonarea lui îndeplinirei unei condițiuni din partea succesiorilor. Soluție negativă. Conform normelor de drept, dreptul de moștenire derivă de la lege și el există pentru fiecare moștenitor din momentul deschiderii succesiunii. Instanța judecătorească nu are alt rol decât a constata această.

Ca o consecință firească a derivării dreptului de la lege este că nu poate fi condiționat sau subordonat unei condițiuni fie de plată, fie de alta ce ar avea moștenitorul de îndeplinit.

Deci nu poate o instanță să subordoneze dreptul de moștenire a unei persoane la plățile prealabile a sumei obligată a raporta cum și a celor ce formează datoria lăsamântului. (Curtea de Apel din Timișoara. Sentința No. 1518/925. Președinte dr. Ar. Marta, pîmpreședinte; raportor dl Ernest Ceaur Aslan, consilier.)

Asociație ocazională. Sistarea ei. Art. 62 din c. com. ce regulează i-se aplică. Asociațiunile ocazionale, conf. art. 62 din cod. com. nu sunt supuse regulilor privitoare pe societățile comerciale; ele fiind de o durată nemarginită, conform normelor de drept generale, încetează atunci când unul sau mai mulți asociați își exprimă voința expresă de a nu mai voi să continue asociația, numai ca această renunțare să nu se facă la timp nepotrivit.

În urma încetării unei asociațiuni ocazionale averea asociației trebuie împărțită conform regulilor ieșirii din indiviziune. (Sentința No. 1511/925 a Curței de Apel din Timișoara. Președinte dl Ernest Ceaur Aslan, care a redactat motivele.)

Vânzare-cumpărare între rude consângene. Presumția de înstrăuire cu titlu gratuit; ce condițiuni se consideră ca act oneros. Restituirea din cauza neîndeplinirii sarcinilor. Art. 919 c. c. a. Conform normelor de drept în vigoare la transmisiunile de avere, când părțile sunt în raport de rudenie consângene de aproape, este presupuziunea că transmiterea s'a făcut cu titlu gratuit.

Fără de această presupuziune trebuie dovedit că cel favorizat prin transmisiune în fapt a predat contravaloarea și că predarea s'a făcut din averea sa și că a avut din ce s'o dea. În lipsă acestor dovezi transmisiunea trebuie considerată că făcut-o sub titlu gratuit.

Din împrejurarea că imobilul înstrăinat era grevat cu sarcini rezultă că contravaloarea ce cumpărătorul a urmat să predeie, corespunde valorii imobilului, mai ales când se dovedește că realmente s'a plătit și un preț.

Nu se poate cere restituirea unui imobil din cauza neîndeplinirii sarcinilor, deoarece potrivit disp.

art. 919 din c. c. a. partea legală în baza unei clauze espresse de rezilare a convențiunii nu poate cere decât împlinirea convențiunii, nu rezilierea. (Sentința No. 1627/925 a Curței de Apel din Timișoara. Președinte dl Ernest Ceaur Aslan, care a redactat și considerulele hotărâți.)

Vânzare-cumpărare. Dacă curatorul are nevoie să stipuleze condițiunea că vânzarea e condiționată de aprobarea sedriei orfanale. Soluție negativă. Din moment ce se constată că cumpărătorul a avut cunoștință că vânzătorul cu care tratează cumpărarea lucrează în calitate de curator, nu este necesar să se fi stipulat ca condițiune espresă că vânzarea cumpărare nu va fi perfectată decât în urma aprobării ei de către sedria orfanală, deoarece singura anunțare că lucrează ca curator este suficientă pentru ca partea contrară să fie deșteptată că este necesară acea aprobare — deoarece nimeni nu se poate prevala de necunoașterea legii.

Faptul prezentării reclamantului la licitație publică și ocuparea casei de către el constituie fapte concludente care să concludă la o acceptare totală a condițiunilor de vânzare puse de sedria orfanală în baza legii. Deci cumpărătorul nu poate reclama o diferență de preț în raport cu prețul plătit la licitație, față de cel tratat cu curatorul. (Curtea de Apel din Timișoara. Sentința No. 1155/925. Președinte dl Ernest Ceaur Aslan care a redactat și considerentele sentinței.)

Separarea de pat și masă; dacă în contra deciziunii care o ordonă se poate face recurs, soluție negativă. În fapt: prin cererea de recurs, pârâta cere disolvarea deciziei prin care Tribunalul pe baza art. 99 legea XXXI: 1894 a ordonat separarea dela pat și masă, în procesul de divorț intentat de reclamant pe baza art. 80 pct. a) și c) în contra pârâtei.

În drept: Potrivit art. 549 pr. civ. în contra deciziei date în cursul procedurii se poate face recurs numai în cazurile stabilite de lege.

Potrivit art. 665 al II. pr. civ. contra ordonării viețuirii separate, numai atunci se poate face recurs, când aceasta în baza legii absolut nu se poate ordona sau când s'a stabilit durata pe un timp mai lung de cât cel legal.

Potrivit art. 99 legea XXXI: 1894 în cazurile art. 80 din aceeași lege, cum e în speță separarea dela pat și masă trebuie totdeauna ordonată și durata ei nu poate fi mai scurtă de 6 luni și mai mare de un an în afară de cazul când părțile cer prelungirea.

Așa fiind separarea s'a ordonat în baza legii care ordonă imperativ aceasta și în conformitate cu prescripțiile acolo prevăzute și ca atare recursul este inadmisibil. (Curtea de Apel din Timișoara, Sentința de 616—924. Președintele dlui Ernest Ceaur Aslan președinte de senat, care a redactat și considerentele sentinței.)

Cerere de justificare. Culpă candidatului unui avocat nu poate forma scuza pentru admiterea cererii de justificare. Adesiunea părții adverse la cererea de justificare; consecințe. În fapt: Cu 2 săptămâni înainte de desbaterea apelului, avocatul apelantului a încredințat dosarul și citațiunea candidatului său Dr. Tiberiu Pap, care urma să le trimită dlui avocat

Dr. Anton Bogdan, care ca substitut urma să se prezinte înaintea Curței.

Candidatul însă nu a satisfăcut ordinul așa că neprezentându-se apelantul, prin Decis Curtea i-a respins apelul.

Potrivit art. 451 pr. civ. cererea de justificare este admisibilă numai în cazul când partea, sau reprezentantul său a omis un termen fix din cauza unei împrejurări independente de voința lor și nu datorită vinei lor proprii, așa dar, pentru ca partea să fie descărcată de urmările culpei se cere, că ea în cauză să fi făcut foarte diligențele necesare.

În speță, chiar dacă se ia de dovedit faptul alegat de reclamant, că omiterea termenului este datorită netrimiterii dosarului și citației de către candidat, avocatului substituit, nu se poate spune, că aceasta nu este datorită exclusiv culpei avocatului reclamantului, căruia îi incumba sarcina de a se interesa și lua măsuri ca clientul său să fie reprezentat înaintea Curței, nepunându-se nici într'un caz degaja de aceste obligațiuni prin predarea dosarului și citația candidatului său prin aceasta Curtea constată că omiterea termenului este datorită lipsei de diligențe din partea avocatului reclamantului și ca atare culpei sale.

Așa fiind cererea de justificare neîntreținând condițiunile cerute de art. 451 pr. civ. a trebuit a fi respinsă.

Cererea de audiere de martori, nu poate fi admisibilă fiind inutilă, întru cât dupe cum se arată mai sus chiar dovedit faptul alegat, nu poate avea nici o consecință juridică favorabilă pentru reclamant.

Declarațiunea părților că nu se pun la cerere de justificare nu poate fi înțită în seamă, întru cât dispozițiunile din pr. civ. privitoare la menținerea în ființă a unei judecăți sunt de ordine publică și ca atare părțile nu pot transige asupra lor. (*Curtea de Apel din Timișoara. Sentința No. 1074-925 Președinte dlui Ernest Ceaur Aslan, care a redactat și considerentate.*)

Contract de schimb. Când poate avea loc invalidarea lui? Art. 1055 și art. 1057, c. civ. austriac.

1. Contractul de schimb în sensul art. 1055 c. civ. a., trebuie a fi considerat ca un contract de vindere-cumpărare, și deci în speță, din momentul când părțile au încheiat contractul de schimb și au trădat reciproc posesiunea imobilelor ce face obiectul convențiunei, cu obligațiunile luate în acel contract, din acel moment schimbul dintre părți este perfect.

Fiind principiu că nimeni nu poate fi constrâns a-și îndeplini o obligațiune din o convențiune sinalagmatică atât timp cât nici cealaltă parte nu și-a îndeplinit-o pe ai ei, — deci în speță părțile poate fi obligat a-și îndeplini obligațiunea ce-i este impusă prin însăși natura contractului intervenit cu reclamanta, de a-i face actul și să dea acești document de înfăptuire, dar la această obligațiune nu poate fi constrâns de reclamantă alăta timp cât reclamanta nu și îndeplinește ea însăși obligațiunile luate. (*C. Apel Tg.-Mureș n. c. 427/923 Trib. Pres.*)

Recurs contra încheierii tribunalului. Taxa de sentință se plătește după valoarea indicată în acțiune, întrucât aceasta n'a fost modificată, și nu după valoarea stabilită prin experți, când reclamantul în tot timpul desbaterilor și până la pronunțarea hotărârei n'a

susținut altă valoare a obiectelor decât aceea prevăzută în acțiune; — principiu fiind că instanța este legală de acțiunea părții reclamante, așa cum este concepută alăta timp cât acțiunea nu este modificată de reclamant, fie verbal, fie în scris, în decursul pertractării și până la darea hotărârei. (*C. Apel Tg.-Mureș n. c. 648/923.*)

Fapta inculpatului, care în stare de ebrietate și în întunec, a înjunghiat, în învâlmășeală, pe propriul său prieten, în loc de a lovi pe dușmanul său, constituie crima de omucidere cu voință prev. și pen. de art. 279 c. p. sau crimă de omucidere prin imprudență, prep. și pen. de art. 290 c. p. ? Soluție negativă. Camera deliberând: Asupra raportului D-lui Procuror General, făcut conform art. 212 pr. p. în cauza inculpatului S. L.

Având în vedere faptul care rezultă din instrucțiunea făcută și probele de culpabilitate aduse în contra inculpatului.

Având în vedere ordonanța definitivă No. 28/1926 a D-lui jude instructor al Trib. Brașov, prin care se declară caz de urmărire contra lui S. L., pentru faptul de omucidere prin imprudență, fapt prev. și pen. de art. 290 c. p.

Având în vedere rechizitorul opoziției al D-lui Procuror General de legat, prin care cere reformarea ordonanței judeului instructor al Trib. Brașov, delerând că este loc de a fi pus sub acuzațiune și trimis în judecată Trib. Brașov pentru faptul de omucidere cu voință, fapt prev. și pen. de art. 279 c. p.

Procedând conform art. 219 p. p. la cercetarea faptului și la examinarea dovezilor de culpabilitate, Camera găsește că faptul imputat este stabilit dar greșit calificat întru-cât voința de a ucide a inculpatului fiind evidentă, după cum rezultă din depoziția martorei Suzana Prejmerean, care auzind pe inculpat, — îndată după fapt exclamând satisfăcut de fapta sa: „L'am înjunghiat drept în inimă ca să-l omor“, această faptă nu mai poate rămâne ca o omucidere prin imprudență, de-și întâmplarea a făcut ca lovitura îndreptată contra lui N. L., dușmanul său din grupul advers, să fie aplicată lui G. J. tovarășul inculpatului.

Că această faptă, ținând seama de intențiunea, de voința inculpatului, nu e de cât crima de omucidere cu voință prev. și pen. de art. 279 c. p.

Pentru aceste motive Reformează ordonanța definitivă a D-lui jude instructor al Trib. Brașov cu No. 28 1 Martie 1926. (*Camera de punere sub acuzaare C. Apel Brașov. C. Jur. III/926.*)

Notă. Speța de mai sus, pare la prima vedere, a fi indiscutabilă; în realitate însă, ea comportă serioase discuțiuni în-drep.

Trebuie să constatăm în cazul soluționat de Camera de acuzare, existența a două infracțiuni distincte și anume:

I. Acuzatul S. L., a încercat cu voință să omoare sau să rănească, pe dușmanul său vechi: N. L.; din pricină însă că acuzatul era în stare de ebrietate și din cauza întunecului, (fapta fiind săvârșită în timpul nopții), mâna sa înarmată cu un cuțit, a nimerit pe amicul său G. J., victima de azi. Astfel fiind, acuzatul a săvârșit crima de tentativă de omor prev. de art. 65 c. p. față de N. L.

II. Față de G. J. a comis omor prin imprudență fără voință și din eroare (eroarea exclude voința).

Faptul acuzatului, de a fi conceput omorul sau rănirea lui N. L. de a fi scos cuțitul din buzunar, de a-și înarmat mâna, și de a fi îndreptat lovitura în contra aceiași persoane: N. L. constituiesc acte intelectuale și materiale, (acte externe preparatorii și începuturi de execuțiune), iar infractorul n'a putut desăvârșii crima, prin ultimul act de execuțiune, din cauze exterioare, cu totul independente de voința sa; și anume pentru că cuțitul său,

a întâlnit în cale o altă persoană, intercalată între agresor și victimă, persoană, pe care n'a voit s'oucidă. S'ar putea oare susține că dacă în locului G J, ar fi fost tatăl acuzatului ar fi putut fi învinuit de paricid?

Spre a exista crimă de omor cu voință, se cere ca intențiunea (voința) de a omori să fie concepută față de o anumită persoană, individual determinată, iar actele preparatorii și de execuțiune să fie consumate până la sfârșit în contra aceleiași persoane. Nu se poate deci în cazul nostru, împrumuta voința de a omori de la prima infracțiune și transpune la a doua: pentru că una exclude pe cealaltă.

Pentru aceste considerațiuni socotim că soluțiunea (calificarea), data de D-1 jude instructor, este cea juridică: lăsăm totuși discuțiunea deschisă pentru penaliști. J. Popovic (C. J. III/926)

Curtea de Casație

Dobândirea naționalității. Condiții. Regulament contrar legii. Nu poate fi recunoscută cetățenia română în cazul când se constată că petentul s'a născut în Rusia și nu a avut niciodată cetățenia austriacă.

Atunci când în legea pentru dobândirea naționalității române se prevede prin art. 65 care va fi termenul de recurs, iar când în regulamentul care dezvoltă principiile legii se prevede că termenul de recurs va curge dela pronunțare și nu dela comunicare — deși hotărârile Comisiunilor de apel se dau fără citarea părților, din aceasta nu se poate susține că regulamentul violează legea, constituția, sau procedura civilă (*Decizia Curții de Casație Sec. I nr. 4160—925. Respins recursul contra hotărârei Comisiei de Apel de pe lângă Curtea de Apel din Cernăuși. Președinte dr E. Mandecioschi.*)

Pensionar din Ardeal pensionat înainte de 1 Octombrie 1925. Ce lege i se aplică. Dacă poate cere pensionarea după statutul ordănesc; legea nouă de pensii. În fapt: Recurentul a atacat o decizie a primăriei com. Deva, aprobată de ministerul de Interne, prin care a fost pensionat din oficiu pe ziua de 1 Ianuarie 1925.

În drept: Conform art. 92 din noua lege de pensii în chestiunile de pensionare a funcționarilor din teritoriile alipite pendinte în fața instanțelor până la 1 Octombrie 1925, data punerii în aplicare a noii legi de pensii, urmează a se aplica legile de pensii în vigoare în acele ținuturi.

Deci în privința admisibilității pensionării tuturor funcționarilor publici deci și a funcționarilor administrativi se aplică aliniatul 2 al art. 2 din Decretul I al Consiliului Dirigent, conform căruia oricare funcționar fără considerare la alte criterii legale, pe temeiul considerațiilor de serviciu, în orice moment poate fi pensionat din oficiu, dacă autoritatea în cădere, apreciază astfel. Deci Primăria Deva și Ministerul de Interne au fost în drept ca în temeiul liberei lor aprecieri să dispună pensionarea recurentului, chiar și înainte de împlinirea condițiilor de pensionare prevăzute în statutul funcționarilor orașului Deva (*Decizia nr. 1567—1925. Cas. Sec. III. Președinte dr O. Băleanu. Respins recursul lui Titu Liviu Abram contra ministerului de interne.*)

Dacă legea chiriilor din 1924 este aplicabilă și contractelor născute după punerea în aplicare a acestei legi și cari expiră până la 6 Mai 1927; soluție negativă. Legea chiriilor din 1924 atunci când în art. I arată că „se prelungesc de drept până la 7 Mai 1927... numai următoarele contracte... cari ex-

piră la 6 Mai 1924 sau în cursul acestui termen de prelungire“ a putut să aibă în vedere numai contractele existente atunci, fie că expirau la data de 6 Mai 1924, fie că expirau mai târziu și pe cari legiuitorul într'un înalt interes social a trebuit să le prelungească.

Deci această lege: nu poate fi aplicabilă contractelor cari s'au născut (încheiate) după punerea în aplicare a acestei legi, chiar dacă termenul acestor contracte expiră în intervalul de până la 1927; căci tendința legiuitorului fiind de a se apropria cât mai mult de normal, aruncând în sfera dreptului comun chiar o parte dintre contractele atunci existente, cu atât mai mult urmează a se aplica normele dreptului comun contractelor de închiriere ce s'au născut după promulgarea legii chiriilor, fiind că pentru legiuitor la alcătuirea legii din 1924, acele villoare contracte ce se puteau naște nu prezentau nici un interes social ca să fi fost necesar a legifera asupra lor; din contra prin disp. art. 49 din legea chiriilor, se consacra dreptul comun ori unde legea chiriilor nu dispune (*Tribunalul Hunedoara. Secția II-a. Sentința C. a. 152—1926 din 3 Martie. Președinte și redactor Lascar Spoială.*)

Posesiune. Dacă trecerea cu căruja peste una fond străin constituie o tulburare de posesie? Soluție afirmativă. Art. 339 cod. civ. austr. dispune că posesiunea de orice natură ar fi, nu este îngăduit a fi tulburată de nimeni.

Cel tulburat are dreptul de a pretinde de la justiție încetarea tulburării și daunele cauzate.

Prin urmare, în speță, trecerea cu căruja de către pârât peste fondul reclamantului, în repetate rânduri, deși i s'a interzis acestuia de mai multe ori, constituie o tulburare de posesiune. (*Trib. Sf. Gheorghe prin sent. Ca 745 din 1925. Președinte și redactorul sentinței C. Pildner I. R. II/926.*)

Leg. Notar. Publ. VII/1886. Complectarea legii XXXV/1874 art. 21 și 22. Invoiala scrisă între sofi făcută numai în prezența marilor fără asistența notarului public, relativ la renunțarea soției la orice pretențiune de întreținere a ei față de soțul cu care este în proces de divorț, este valabilă fără a fi învestită cu solemnitatea unui act notarial public, conf. art. 21 din leg. amintită. Soluție negativă. Fapt. Se reclamă ca pârâtul să plătească reclamantei câte 200 lei lunar întreținere de femeie; se cere respingerea deoarece s'a învoit la despărțire că nu va pretinde nimic redactând act scris în acest sens.

Drept. Având în vedere că din invoiala încheiată între părți la data de 21 Mai 1924 se constată că reclamanta în prezența marilor a declarat că nu are nici o pretenție față de pârât regulând și speșele procesului de divorț.

Că întru cât invoiala a fost confirmată de martori asistenți X și Y cari declară că s'a făcut cu atenția ce comporta o astfel de împrejurare nefiind la mijloc nici o amenințare căci deși martorul X primar a spus că ar fi bine ca să ceară și avizul părinților, reclamanta a subscris-o spunând că e majoră și n'are nevoie de nici un aviz.

Că prin urmare invoiala menționată are toată puterea la probă. S'a susținut de reclamantă că potrivit art. 2 din legea VII/1886 orice invoială intervenită între sofi pentru a fi valabilă trebuie consemnată

într'un act de notar public și că astfel, învoiala făcută cu părătul nu are nici o valoare fiind scrisă într'un act sub semnătura privată este adevărat, că se cere forma unui act de notar public pentru anumite acte, acolo înșirate dar această formalitate se referă numai pentru probele ce trebuiesc administrate față de terțele persoane, iar nu și pentru părți între ele, cărora le este opozabilă învoiala, dacă bine înțeles ea se poate dovedi conform dreptului comun.

Ca așadar, forma de notar public, se cere numai pentru probațiune, iar nu pentru solemnitatea actului (a se vedea și Ad. Curtea de Apel Tg.-Mureș No. G. 47/1913) cum în cauză învoiala a fost definită și cum potrivit ei, reclamanta a renunțat la orice pretențiune, acțiunea de față a trebuit să fie respinsă.

Spesele sau dat în baza §-lui 424—424 procv. *Sentința No. C. 385/8 1925 a Jud. de Ocol Mercurea-Niraj, confirmată prin sentința No. 3234—925 Trib. Tg.-Mureș). C. J. III(926).*

Notă. Prin sentința de mai sus instanțele au făcut o corectă aplicare a legii notarilor publici din Ardeal, referitoare la puterea de probațiune a actelor notariale și a actelor private încheiate între soți fără asistența notarului Public, soluționând chestiunea de drept adusă în judecată în sensul că, simpla învoială scrisă între soți prin care femeia, uzând de dreptul pe care îl dă art. 92 din legea matrimonială (XXXV: 1894), a renunțat la întreținerea pe care eventual i-ar fi acordat-o Tribunalul în procesul de divorț pendent între ei, are forța probantă suficientă față de dâșii și le este opozabilă uniula față de ceilalți, fără a mai fi nevoie ca o asemenea învoială să fie făcută prin asistența notarului public.

Art. 21 din legea VII 1886 dispune, că proba unui act prin care se regulează chestiunea dotei sau a averii dintre soți față de terți numai, trebuie făcută prin act notarial, iar art. 22 din aceeași lege, enumerând în același ordine de idei în alineatele de sub literele a, b, și c, felurile de acte cari trebuiesc a fi făcute la notarul public pentru a avea forțe probante, dispune explicit în alineatul doi al punctului c, că numai în ceea ce privește donațiile intervenite între soți relativ la mobile și imobile, documentele private încheiate între ei nu au forța probantă nici față de dâșii, deci în restul actelor private intervenite între soți, față de el aceste acte au toată forța probantă ca a orișicărui contract de drept comun, neputând a ridica ei înșiși nevalabilitatea actului privat, întru cât nu s-a făcut prin notarul public.

Edgard Penciucescu, Jud. Trib. Mureș.

Recurs în Casație. Motive nedeterminate; inadmisibilitatea unui astfel de recurs; recurs pentru o mai largă aplicare a art. 92 c. p. Atunci când un acuzat face recurs indicând ca singur motiv împrejurarea că „pedeapsa e prea mare“ un astfel de recurs trebuie considerat ca nedeterminat și deci în sensul art. 434 pr. p. al. 3 trebuie respins.

Este inadmisibil recursul în nulitate făcut numai pentru o mai largă aplicație a art. 92 din c. p. (*Casația sec. II. Decizia No. 3642—925. Președinte dr. O. Băleanu.*)

Impozit de vânătoare. Impunerea câinelor de vânătoare de către un oraș cu municipiu. Dacă e un act administrativ de autoritate sau e o chestiune

de impozit, care are a se judeca de Curtea de apel. Oraș cu jurisdicție proprie. In ce finite poate im pune impozite. În fapt: Recursului făcut de Societatea Vânătorilor de Munte din Sibiu și alții în contra deciziunii Prefecturii județului Sibiu No. 1726—924, prin care recurenții pretind, că impozitul pentru câinii de vânătoare stabilit în suma de 300 lei de prefectul pentru județul Sibiu și extins asupra orașului Sibiu, este ilegal.

Ministerul de Interne a susținut, că în cauză fiind vorba de un impozit este competente a judeca în baza art. 2 din noua lege de organizare judecătorească, Curtea de Apel respectivă, pentru că în speță recurenții nu se plâng în contra quantumului impozitului de 300 lei stabilit prin statutele județene, ci în contra deciziunii respective ordinului ilegal a prefectului, prin care extinde un impozit stabilit pentru județ și asupra orașului municipal Sibiu.

În drept: Considerând deci că ordinul prefectului atacat cu recurs, un act administrativ de autoritate, urmează a se stabili, că Inalta Curte este competentă a judeca.

Având în vedere că orașul Sibiu în baza decretului III art. 1 al Consiliului Dirigent este oraș municipal, care formează din punct de vedere administrativ un municipiu independent cu jurisdicția proprie, astfel că în baza art. 15 din legea XXI din 1886 este îndreptățit a percepe taxe, impozite neperceptuate de Stat, în baza cărui drept a și stabilit o taxă orășenească specială și anume taxa de 100 lei plătitibilă de proprietarii câinilor de vânătoare pentru fiecare câine de vânat.

Văzând mai departe, că și județul Sibiu din punct de vedere administrativ are jurisdicție proprie, deci și el este în drept de a percepe taxe, impozite neperceptuate de Stat cu aprobarea guvernului, însă numai în ce privește teritoriul județului. — Județul Sibiu în baza acestui drept dat prin art. 15 din legea XXI—1886 a și perceput o taxă specială de 300 lei plătitibilă după fiecare câine de vânătoare.

Această taxă însă nu poate fi obligatorie pentru orașul Sibiu, ci numai pentru județ, pentru că orașul Sibiu este oraș cu municipiu și are jurisdicție proprie, urmând a se stabili că deciziunea prefecturii județului Sibiu atacată cu recurs este ilegală în ce privește teritoriul orașului Sibiu și deci recursul a trebuit admis (*Decizia No. 1188—1925. Curtea de Casație Sec. III. Președinte Dr O. Băleanu.*)

Contencios administrativ. Permis de export. Neeliberarea lui. Responsabilitatea Ministerului de Domenii, în cazul când în ultim resort trebuia să decidă alt minister. În fapt: Recurența se plânge prin acest recurs că Ministerul Domeniilor nu i-a rezolvat cererea privitoare la permisul de export cu

scutire de vamă pentru o cantitate de o 131,650 kg. ovăs, conform art. 3 din legea pentru încurajarea culturii cu mijloace mecanice deși dsa a satisfăcut cerințele acelei legi.

In drept: Din actele prezentate de minister, în special din adresa nr. 6445—925 a Direcțiunii Motoculturii, se constată că din cauza acestui minister s'au depus toate diligențele pentru a se interveni la Ministerul de Finanțe pentru eliberarea permisului în sensul deciziei date de Comisiunea permanentă de motocultură cu condițiunea ca recurenta să îndeplinească formalitățile cerute de lege.

Deci Ministerul de Domenii rezolvând cererea recurentului, nu poate fi vorba de vreo reavoință din partea acestei autorități, întrucât nu dânsa era autoritatea care să decidă în ultim resort eliberarea permisului solicitat.

Că, prin urmare, recursul este neîntemeiat și urmează a fi respins (*Curtea de Casație Sec. III. Decizia nr. 1708—925. Președinte D. Tăzlăuanu*).

Serbătorirea unui magistrat la Sibiu

Domnule Consilier! Domnilor!

Dați-mi voie ca în loc de toast să citesc o scrisoare pe care am scris-o și eram să o trimit dlui consilier Praporgescu, văzându-mă în zilele din urmă în situația omului, de care s'a legat răul și nu-l mai lasă, astfel și credeam că trebuie să mă mângâiu cu vechea înțelepciune populară: este rău cu rău, dar mai rău fără rău. O citesc cu schimbările impuse de împrejurările schimbate.

Ași fi regretat foarte mult să lipsesc de la această agapă colegială. Ași fi regretat nu numai pentru deosebita stimă și pentru simpatia, pe care personal o am pentru fostul primpreședinte al Tribunalului Sibiu, pentru dl. consilier de Curte de Apel, Ștefan Praporgescu, dar așa fi regretat să lipsesc și pentru motivul, că este o adevărată recreație sufletească să petreci câteva ore în atmosfera senină, pe care o răspândesc întrunirile nepretențioase, menite să fie manifestări de stimă și simpatie colegială și manifestarea sentimentului de satisfacție pentru un act, pe care-l socotim un act de dreptate.

Marele înțelept, carele a fost poetul Goethe, are în opul său „Wilhelm Meister-s Wanderjahre” câteva pagini admirabile, în care arată ce ar trebui să fie religia. În o țeară oarecare prin muncă, deprinderi simbolice, prin intuiție tineretul se educă în religia *venerațiunii*, sentiment, care nu se naște deodată cu omul. Educațiunea nu începe cu venerațiunea celor care sunt mai presus de noi, se continuă cu venerațiunea celor care sunt mai prejos de noi, spre a ajunge la venerațiunea celor care se aseamănă cu noi, ca din aceste trei venerațiuni să rezulte a patra venerațiune, cea mai înaltă, venerațiunea pentru noi înșine, pentru personalitatea noastră.

Goethe ne arată un ideal, de care nu numai noi, dar poate omenirea întreagă este încă departe, foarte departe.

Dar metodele lui: munca în jurul unei idei și în vederea unui scop ideal, deprinderile simbolice și intuiția nu lipsesc în nici o carieră intelectuală. Și dacă scopul lor este mai modest și ținta lor nu este să producă adânci prefaceri sufletești în toate straturile sociale, ele totuși ne canalizează cugetarea, ne disciplinează mintea, ne învață autocratică, ne

arată că pe lângă drepturi există și datorii și în rezultat ne arată că aceea, ce ne trebuie pentru a face posibilă o colaborare rodnică, este o *idee*, care ne conduce și pe care o servim cu toții, *indulgență* — multă *indulgență* — față de alții, și *respect* — respect desăvârșit — pentru om.

În special noi juriștii practici, — magistrați și avocați — oare nu experimentăm zi cu zi, ce însemnătate au pentru om nu intențiunile bune sau rele și buna sau rea lui credință, ci preocuparea, nepriceperea, deslănțuirea pasiunilor . . . „toate relele ce sunt, într'un mod fatal legate; de o mână de pământ”? Și oare nu experimentăm noi zi cu zi ce însemnătate extraordinară are credința, că există lege, că există dreptate, că există justiție care aplică legea și face dreptate? Și nu vedem noi cum această credință este în funcțiune de felul cum înțeleg să-și îndeplinească datoria cei ce stau în serviciul acestei idei?

Timp îndelungat eu personal nu m-am putut împrieteni cu încredințarea operațiunilor electorale magistraturii. Credeam că pasiunile politice pot îngropa sub valurile lor prestigiul justiției. Astăzi mi-am schimbat părerea și zic: sistemul este bun, iar acolo, unde ca la noi, respectul de lege și respectul de om lipsește în viața publică, acolo este necesar; — este necesar, pentru că magistratul, în exercițiul funcțiunii sale, este simbolul legalității și al nepărtinirii, și astfel încredințarea magistraturii cu conducerea operațiunilor electorale înseamnă ridicarea unui dig puternic, de care valurile ridicate de pasiunile politice se sfarmă, fără a putea primejdui însăși temelile Statului.

Respectul pentru om și respectul pentru principiul mare al dreptății sunt acele două elemente, cari — după modesta mea părere, — explică atmosfera senină a întrunirilor noastre, atmosferă, care are darul să facă să amuțească elementele atât de omenești, dar atodestrămătoare, cum sunt: intoleranța, susținerea intențiunilor, sectarismul și alte -isme, adeseori numai paravane pentru scopuri nemărlurite, — și care are darul ca măcar pentru câteva clipe să ne facă să nu simțim amarul, pe care nedreptatea ni-l strecoară în suflete, ori de unde ar veni și orice haină ar îmbrăca.

Domnule Consilier!

Decând așa veniți între noi, ne-ați cucerit stima și simpatiile. Ni le-ați cucerit nu numai pentru calitățile Dvoastră de adevărat magistrat, dar și pentru calitățile Dvoastră ca om. Aceeași stimă și aceleași simpatii Vă însoțesc, când ne părăsiți pentru a Vă continua sacerdoțiul de magistrat pe o treaptă mai înaltă a ierarhiei judiciare. Și noi, corpul avocaților din acest oraș și județ, împreună cu colegii noștri, notari publici, ne bucurăm că avansarea V-a lăsat în justiția Transilvaniei, pentru că ne bucurăm de fiecare magistrat distins, care a pătruns în particularitățile rezultate din o evoluție de veacuri și în necesitatea ca trecerea de la regimul particularist la regimul unitar de drept să se facă fără zguduiri și bine chibzuit.

Vă rog, Domnule Consilier, să ne păstrați aceleași bune amintiri, pe cari și noi Vi le păstrăm.

Dr Lucian Borcia
decanul Baroului Sibiu

Notă. Facem loc cu plăcere cuvântării rostită de dl decan al Baroului de Sibiu cu ocazia sărbătoririi unui valoros magistrat. Cu o deosebită mândrie revista noastră felicită și ea pe distinsul ei colaborator pentru merita avansare.

INCUNOȘTIINȚARE

Primpredședintele Curții de Apel Cluj

Nr. XXI. E. 10—1926 Pres.

Domnule

Avem onoare a Vă comunica, că Administrația Buletinului Justiției autorizată de Minister a pus la dispoziție în mod gratuit pentru Domnii magistrați din circumscripția Curților de Apel Cluj, pentru epoca dela 15 Iunie până la 15 Sept. 1926 un număr de 10 (zece) camere complet mobilate cu lingerte cu tot, toate cu câte 2 paturi și o canapea, camere închiriate dela Direcția băilor Sovata în vila Regina Maria.

1. Camerele se vor distribui din partea noastră :

a) pentru epoca dela 15 Iunie până la 15 Iulie incl. domnilor magistrați dela judecătoria;

b) dela 15 Iulie până la 15 August d-lor membrii ai Curții și

c) dela 15 August până la 15 Septemvrie a. c. membrilor tribunalelor și parchetelor din circumscripția acestei Curți.

2. Acordarea acestor beneficii se va face în primul rând magistraților bolnavi, cari au nevoie de aceste băi după ordonarea unui medic legist (ori de spital), care însă nu stă sub ordinea magistraților și sunt mai lipsiți de mijloace, iar între acestia vor fi preferiți cei cu familie.

3. Pentru ocuparea camerelor distribuite se vor elibera bonuri nominative semnate de Administrația Buletinului Justiției și semnate de noi completând bonul cu numele și funcția D-lui magistrat, cu numărul membrilor de familie, de cari va fi însoțit, cu numărul camerei și epoca pentru care i s'a acordat beneficiul. Bonul este strict personal și nu va putea fi cedat nimănui. Asupra bonului restituit vom dispune din nou noi în condițiunile arătate mai sus.

4. Dacă magistratul beneficiar al bonului nu-și ocupă camera în cel mult a treia zi socotită și ziua de începere arătată în bon, ea devine liberă și asupra ei vom dispune noi sau locjiitorul nostru tot ca mai sus.

5. Fiind întreagă vila închiriată pentru Domnii magistrați și familiile lor, ea nu va fi ocupată decât numai de dâșii și familiile lor (soție, copii — cel mult mamă sau soră), însă numai în societatea magistratului, deci nu și în lipsa lui, și în bonul eliberat se vor arăta și cu numele membrii însoțitori ai familiei sale.

6. Chiria camerei o plătește pentru întreg sezonul Administrația „Buletinului Justiției” — domnii magistrați au să plătească: a) luminatul, câte 10 Lei pe zi (30 sau 31 zile); b) serviciul, câte 10% din prețul camerei, adică câte 15 Lei pe zi (30—31 zile) în aceasta se cuprinde numai serviciul strict necesar: curățenia odată pe zi a camerei, așternutul paturilor, adusul apei pentru spălat și pentru beut, plus curățitul ghetelor odată pe zi, alte servicii particulare nu;

c) darea de lux de 6% după prețul camerei (pe 30—31 zile) plus darea comunală dacă comuna va reflecta la ea;

d) taxa de cură și de muzică redusă excepțional pe sezon în loc de cl. I. la cl. III. la suma de 100 Lei de persoană, pentru membrii de familie de peste 10 ani câte 80 Lei.

Cele de sub a) b) și din c) darea de lux de 6% domnii magistrați o vor plăti înainte la Curtea de Apel și fără plata cărora bonul nu va putea fi eliberat, iar celelalte c) și d) le vor plăti la Direcția băilor Sovata în ziua sosirii.

7. Domnii magistrați și familiile lor vor mai beneficia de următoarele favoruri:

a) La băile în lac (în liber) ei vor plăti numai taxa redusă la 50%; b) la băile de puțină vor plăti în loc de 50 Lei de baie 30 Lei; c) iar la băile de soare în loc de 45 Lei 25 Lei de baie. De aceste favoruri vor putea uza numai în baza ordonanței medicului șef al băilor (Dr. Marius Sturza, medic specialist de interne, nervi și boale femeiești). Taxa medicului îi privește.

8. Pentru a nu se da nici cel mai mic prilej la neînțelegeri domnii magistrați și familiile lor sunt supuși, ca ori care altul, regulamentului băilor, — cum și regulamentului de casă al vilei, în privința curățeniei, iginiei, liniștei și celelalte. În caz de contravenție ei vor pierde beneficiul primit înrând camera respectivului din nou la libera Dv. dispoziție.

9. Pentru buna ordine domnii magistrați cum și membrii familiilor lor, cari îi însoțesc, vor avea la sine carnetele lor de legitimare, — având direcția băilor dreptul de a controla identitatea persoanelor arătate în bonul liberat.

10. Lingerie de paț, ce o dă direcția băilor, se va schimba tot la 2 săptămâni odată, iar prosoapele (ștergare) câte 1 de persoană în fiecare săptămână odată.

11. Domnii magistrați, cari vor fi însoțiți de mai multe persoane, vor plăti direcțiunei băilor de fiecare paț separat așternut pe canapea, prețul redus de 20 lei pe zi (inclusiv lingerie) și anume anticipativ.

12. Dacă se găesc între reflectanții magistrați necăsătoriți ori care nu-și duc și familiile lor cu sine se poate elibera bonul aceleiași camere și pentru câte 2 ev. 3 magistrați cari consimt a fi împreună; tot asemenea se pot elibera bonuri și pe câte 15 zile, dacă se vor găsi amatori. Aceasta în vederea scodului de a se veni după puțină, în ajutor la cât mai mulți magistrați.

13. Vila va avea un restaurant bun, unde domnii magistrați vor putea lua masa (djun, prânz, cină ev. și ojină) cu prețuri maximale reduse, fie à la carte fie în penziune.

14. Având în vedere că acest modest ajutor acordat magistraților este redus și nu ar putea deocamdată beneficia de el un număr mai mare de magistrați, — bonurile vor putea eliberate numai acelor domnii magistrați în funcțiune în circumscripția acestei Curți în timpul eliberării bonului și al sezonul de băi din a. c., și care au vechime de serviciu efectiv și neîntrerupt în Justiția Ardealului cel mai puțin cu începere dela 1 Ianuarie 1925.

15. Cei ce doresc să beneficieze de acest ajutor acordat își vor înarnte aici direct petițiile însoțite de un certificat medical cel mult până la 1 Mai a. c.

Cluj, la 15 Aprilie 1926.

Primpredședintele Curții de apel:
Dr. Pompei Micșa.